Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0188

Iespējas vienkāršot kohēzijas fondus

Eiropas Parlamenta 2025. gada 10. septembra rezolūcija par iespējām vienkāršot kohēzijas fondus (2024/2106(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 4., 162., 174.–178. un 349. pantu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai[1] (Kopīgo noteikumu regula — KNR),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1058 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1056, ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu[3],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1059 par īpašiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (*Interreg*), kas saņem atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ārējās finansēšanas

---

1 OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
2 OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj.
3 OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.

instrumentiem[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1057, ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 30. marta Regulu (ES) 2020/460, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu),[3]

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2025. gada 7. maija Regulu (ES) 2025/925 par ES pierobežas reģionu attīstības un izaugsmes instrumentu (*BRIDGEforEU*)[4],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005[5],

– ņemot vērā Komisijas 2014. gada 7. janvāra Deleģēto regulu (ES) Nr. 240/2014 par Eiropas rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību saistībā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem[6] (Eiropas rīcības kodekss attiecībā uz partnerību),

– ņemot vērā 2024. gada 16. janvāra rezolūciju par teritoriālās attīstības īstenošanu (KNR III sadaļas II nodaļa) un tās piemērošanu Eiropas Teritoriālās attīstības programmā 2030. gadam[7],

– ņemot vērā Reģionu komitejas 2025. gada 24. janvāra atzinumu “ES budžets un teritoriāli pielāgota politika: priekšlikumi par jauniem izstrādes un īstenošanas mehānismiem daudzgadu finanšu shēmā laikposmam pēc 2027. gada”,

---

1 OV L 231, 30.6.2021., 94. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj.
2 OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj.
3 OV L 99, 31.3.2020., 5. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/460/oj.
4 OV L, 2025/925, 19.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/925/oj.
5 OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj.
6 OV L 74, 14.3.2014., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/240/oj.
7 OV C, C/2024/5704, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5704/oj.

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2025. gada 27. februāra atzinumu “Kohēzijas politika pēc 2027. gada: stingrāka orientācija uz rezultātiem. Problēmas, riski un iespējas”[1],

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 11. februāra paziņojumu “Ceļā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu” (COM(2025)0046),

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2024. gada 5. decembra atzinumu “Teritoriālās attīstības programmas (2030) pārskatīšana: ceļā uz integrētāku pilsonisko pieeju, veidojot ciešākas saiknes ar kohēzijas politiku”[2],

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas (ERP) gada pārskatu par 2023. finanšu gadu,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2024. gada 8. jūlija ziņojumu 03/2024 “Ticamības nodrošināšanas sistēma un galvenie faktori, kas veicināja kļūdu rašanos 2014.–2020. gada kohēzijas finansējuma jomā”,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2024. gada 21. oktobra Īpašo ziņojumu 22/2024 “Dubulta finansēšana no ES budžeta — kontroles sistēmām trūkst svarīgu elementu, kas mazinātu ar izmaksām nesaistītā ANM finansēšanas modeļa paaugstināto risku”,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu 13/2024 “Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu apguve — virzība notiek ar kavēšanos un saglabājas riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu un līdz ar to — ANM mērķu sasniegšanu”,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Budžeta komitejas un Budžeta kontroles komitejas atzinumus,

– ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas atzinumu vēstules veidā,

– ņemot vērā Reģionālās attīstības komitejas ziņojumu (A10-0138/2025),

A. tā kā kohēzijas politika ir vissvarīgākais ES investīciju instruments ekonomisko, sociālo un teritoriālo atšķirību mazināšanai un tā kā ārkārtas pasākumi un grozījumi, kuru mērķis ir kohēzijas fondu pārprofilēšana citām prioritātēm, nedrīkst apdraudēt tās ilgtermiņa

---

1 OV C, C/2025/2018, 30.4.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2018/oj.

2 OV C, C/2025/773, 11.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/773/oj.

raksturu; tā kā kohēzijas politikas līdzekļi ir jāpatur tās galvenajiem mērķiem;

B. tā kā reģionālā sadarbība var kalpot par inovācijas un noturības katalizatoru un kohēzijas politikas instrumentiem būtu jānodrošina, ka šāda sadarbība var plaukt pāri teritoriālajām un administratīvajām robežām;

C. tā kā kohēzijas politikai ir būtiski svarīga loma Eiropas sociālo tiesību pīlāra un tā rīcības plāna īstenošanā, kā arī tā pamatmērķrādītāju — nabadzības mazināšanas, nodarbinātības līmeņa paaugstināšanas un mūžizglītības veicināšanas — sasniegšanā; tā kā tiesiskuma ievērošanas nosacījums, kā arī sociālo tiesību un cilvēktiesību standartu ievērošanas nosacījumi ir neatņemami, un vienkāršošanas centieni tos nedrīkst apdraudēt; tā kā kohēzijas politikas finansējuma pieejamībai ir jānodrošina visu reģionu iedzīvotāju aizsardzība un iekļaušana neatkarīgi no dzimuma, vecuma, valstspiederības, veselības stāvokļa, sociālās šķiras, etniskās izcelsmes, seksuālās orientācijas vai dzimtiskās identitātes;

D. tā kā kohēzijas politikas finansējums veido aptuveni 30 % no ES kopējā budžeta un ir svarīgs pīlārs Eiropas reģionu atbalstīšanā, un arī nākamajā daudzgadu finanšu shēmā vajadzētu saglabāt tā nošķirtību un to neapvienot ar citiem fondiem, lai nodrošinātu tā iedarbīgumu teritoriālo atšķirību mazināšanā un ekonomikas konverģences veicināšanā;

E. tā kā vienkāršota kohēzijas politika ir svarīga tam, lai nodrošinātu Eiropas noturību, taisnīgu un ilgtspējīgu zaļo un digitālo pārkārtošanos, visu Eiropas iedzīvotāju tiesības palikt, un veicinātu ES konkurētspēju;

F. tā kā vietējās un reģionālās pašvaldības (VRP) vislabāk spēj apzināt vietējās problēmas un iespējas un ir svarīgi partneri ES politiskās programmas un kohēzijas politikas īstenošanā, jo tās ir atbildīgas par 54–58 % no kopējā publisko investīciju apjoma, ko īsteno valdības;

G. tā kā galveno stratēģisko satvaru, piemēram, partnerības nolīgumu, taisnīgas pārkārtošanās teritoriālo plānu un valstu reformu programmu izstrādē bieži vien trūkst koordinētas pieejas un netiek jēgpilni iesaistītas kompetentās VRP;

H. tā kā pašreizējā 2021.–2027. gada plānošanas periodā, kura pamatā ir iepriekšējās iniciatīvas ar vienkāršotu izmaksu iespēju turpmāku paplašināšanu, ir samazināts politikas mērķu saraksts un ieviesta skaidrāka intervences loģika, kur izmantoti rādītāji, vienkāršākas ziņošanas prasības un vienota revīzijas kārtība;

I. tā kā kohēzijas politika joprojām ir viens no redzamākajiem un taustāmākajiem Eiropas solidaritātes simboliem un tā kā nākotnē

būtu jāpiemēro princips “nekaitēt kohēzijai”, lai nodrošinātu, ka kohēzijas politika joprojām ir vērsta uz savu pamatuzdevumu — samazināt reģionālās atšķirības un veicināt ekonomisko un sociālo konverģenci visā ES;

J. tā kā vadošās iestādes, starpniekstruktūras, saņēmēji un iedzīvotāji tomēr joprojām saskaras ar ievērojamu administratīvo slogu un problēmām, kas ne tikai ietekmē projektu īstenošanas līmeni, bet arī pasliktina visas kohēzijas politikas efektivitāti, uzticamību, ietekmi, pamanāmību un uztveri;

K. tā kā katrā finansēšanas periodā ir palielinājies administratīvais slogs, kas saņēmējiem rodas, lai pieteiktos kohēzijas fondu atbalstītajiem projektiem un īstenotu tos, radot arvien lielāku atturošu ietekmi, un tā kā pieteikumu iesniegšanas procesa sarežģītības un laikietilpības dēļ rodas priekšstats, ka patērētais laiks un pūles neatbilst ieguvumiem, un tas attur saņēmējus no pieteikšanās un tādējādi ierobežo kohēzijas politikas vispārējo efektivitāti un pieejamību;

L. tā kā kohēzijas politikas fondu vienkāršošanai būtu jāpapildina citi instrumenti nolūkā nodrošināt turpmāku saskaņošanu un integrāciju;

M. tā kā publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumi ir viens no lielākajiem administratīvo izmaksu un sloga radītājiem, kas daļēji izriet no pārmērīgas reglamentēšanas visās dalībvalstīs, t. i., valstu un zemāka līmeņa iestāžu noteiktām papildu prasībām saņēmējiem, kas nav paredzētas ES tiesību aktu noteikumos, un daļēji — no Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas[1] interpretācijas un piemērošanas grūtībām dažādās teritoriālajās situācijās;

N. tā kā iepriekšējie kohēzijas politikas finansēšanas periodi atkārtoti ir sākušies novēloti, jo īpaši pašreizējais plānošanas periods 2021.–2027. gadam, radot milzīgu neizpildīto maksājumu uzkrājuma spiedienu un lēnu līdzekļu izmaksāšanu no kohēzijas fondiem;

O. tā kā vairākiem faktoriem, tostarp kavējumiem tiesību aktu kopuma un partnerības nolīgumu un programmu izstrādes pabeigšanā, Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) īstenošanai tajā pašā laikā, kā arī un mainīgajai un sarežģītajai normatīvajai videi, ir bijusi izšķiroša loma pašreizējā zemajā kohēzijas politikas īstenošanas līmenī visās dalībvalstīs;

P. tā kā mainīgā un sarežģītā normatīvā vide ir nopietni kavējusi kohēzijas politikas savlaicīgu, efektīvu un iedarbīgu īstenošanu, un tā kā šī sarežģītība ir īpaši apgrūtinājusi mazāku vietējo pašvaldību,

---

[1] Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regula (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj).

mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) un pilsoniskās sabiedrības organizāciju piekļuvi kohēzijas politikas finansējumam visā ES;

Q. tā kā ar vienkāršošanas pasākumu īstenošanu būtu jāpanāk līdzsvars starp nepieciešamību pēc vieglākas un labākas piekļuves finansējumam, lai sasniegtu ilgtspējīgus rezultātus, no vienas puses, un nepieciešamību aizsargāt ES budžetu, pienācīgi ņemot vērā institucionālo un neinstitucionālo ieinteresēto personu bažas un devumu, no otras puses, un pēc vienkāršošanas pasākumu ieviešanas tie nebūtu jāvājina ar jauniem sarežģījumiem, aizbildinoties ar valstu revīzijas prasībām;

R. tā kā Finanšu regulā[1] ir noteikts, ka tad, ja ES budžeta izpildes laikā kļūdu līmenis pastāvīgi ir augsts, Komisijai ir jāveic korektīvi pasākumi, piemēram, jāvienkāršo piemērojamie noteikumi, jāuzlabo kontroles sistēmas un jāpārstrādā programmu vai izpildes sistēmas;

S. tā kā arī pārskatītā sadales sistēma, kas savā pašreizējā redakcijā Kopīgo noteikumu regulas XXVI pielikumā tiek dēvēta par "Berlīnes formulu" un papildina IKP kritēriju ar citiem nozīmīgiem elementiem, reālās atšķirības atspoguļo nepietiekami;

T. tā kā jebkādos Komisijas mēģinājumos vienkāršot kohēzijas politiku ir jāņem vērā tas, ka izmaiņas esošajās īstenošanas praksēs sākotnēji varētu radīt papildu slogu administratīvajām iestādēm un saņēmējiem;

U. tā kā dalītai pārvaldībai, partnerības principam, daudzlīmeņu pārvaldībai, subsidiaritātei un vietējiem apstākļiem pielāgotai pieejai arī turpmāk vajadzētu būt jebkuras kohēzijas politikas reformas un vienkāršošanas stūrakmenim; tā kā dalītās pārvaldības modelis sevi ir apliecinājis kā fundamentālu kohēzijas politikas pīlāru, kas nodrošina, ka ES fondi tiek pielāgoti konkrētajām reģionu un vietējo apvidu vajadzībām, vienlaikus veicinot atbildību visos pārvaldības līmeņos; tā kā daudzlīmeņu pārvaldības sistēma stiprina sadarbību starp ES, valstu, reģionālajām un vietējām iestādēm, nodrošinot, ka politika tiek veiksmīgi izstrādāta un īstenota veidā, kas atspoguļo teritoriālo daudzveidību un rada maksimālu reālo ietekmi;

V. tā kā subsidiaritātes principu kohēzijas finansējumā varētu piemērot labāk, piemēram, nosakot robežvērtības, zem kurām atsevišķus pienākumus un prasības var atcelt kā, piemēram, citu ES fondu gadījumā;

W. tā kā kohēzijas politikas satvarā 2021.–2027. gada plānošanas periodam jau ir integrēti teritoriālās attīstības instrumentu

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 23. septembra Regula (ES, *Euratom*) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(piemēram, integrēto teritoriālo investīciju (ITI) un sabiedrības virzītas vietējās attīstības (SVVA)) tehniskie vienkāršojumi, taču maziem projektiem joprojām ir proporcionāli lielāks administratīvais slogs (saņēmējiem) un administratīvās izmaksas (programmu iestādēm) nekā lielākiem projektiem; tā kā ir jāpievēršas Eiropas Revīzijas palātas paustajām bažām par SVVA, jo īpaši par administratīvajām izmaksām, kas uz vietējām rīcības grupām pieejamo līdzekļu fona ir nesamērīgi lielas;

X. tā kā, ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko situāciju, kohēzijas politikai var būt nozīme tādas svarīgas divējāda lietojuma infrastruktūras attīstīšanā, kas miera laikā kalpo civilajām vajadzībām, vienlaikus arī uzlabojot teritoriālo noturību un reaģēšanu uz krīzēm, un tā kā jaunas prioritātes ne tieši, ne pastarpināti nedrīkst īstenot uz ilgtermiņa ieguldījumu ES ekonomiskajā, sociālajā un teritoriālajā kohēzijā rēķina;

Y. tā kā kohēzijas politika ir pastāvīgi pierādījusi savu spēju apgūt un efektīvi ieguldīt gandrīz visus tai piešķirtos ES fondu līdzekļus; tā kā maksājumu pakāpenisks pieaugums, tuvojoties plānošanas perioda beigu daļai, ir daudzgadu programmām raksturīga īpašība, tāpēc pašreizējā plānošanas perioda beigās var pamatoti gaidīt līdzīgus pozitīvus rezultātus;

Z. tā kā līdztekus regulārām Komisijas veiktām revīzijām būtu jāsaglabā un jāstiprina vienotas revīzijas princips, un būtu jāīsteno pasākumi ar mērķi samazināt dubultu kontroli un revīzijas, kas pārklājas ar valstu uzraudzības pasākumiem reģionālā, valsts un ES līmenī attiecībā uz vienu un to pašu projektu un saņēmēju, arī nodrošinot noteikumu konsekventu interpretāciju un līdz minimumam samazinot administratīvo slogu saņēmējiem un vadošajām iestādēm;

AA. tā kā pareizas finanšu pārvaldības princips paredz neatkarīgas revīzijas procedūras, lai nodrošinātu atbilstību ES noteikumiem; tā kā pārmērīga paļaušanās tikai uz valstu uzraudzību var izraisīt atšķirības izpildē un pārraudzībā, līdz ar to vājinot finanšu kontroles vienotu piemērošanu visās dalībvalstīs un rezultātā apdraudot ES finanšu interešu aizsardzību;

AB. tā kā ir būtiski svarīgi nodrošināt spēcīgus revīzijas mehānismus, lai ES fondu izmantošanā saglabātu pārskatatbildību, izsekojamību un efektivitāti, tādējādi palīdzot nepieļaut krāpniecību, nepienācīgu pārvaldību un nekonsekvenci valstu uzraudzības sistēmās;

AC. tā kā kohēzijas politikai arī turpmāk jābūt noturīgai pret krāpniecību, korupciju un jebkādiem mēģinājumiem novirzīt tās finansējumu no sākotnējā uzdevuma un apstiprinātajām programmas prioritātēm uz ieguldījumiem privātpersonu vai partiju politiskajās interesēs; tā kā šajā nolūkā ir jāpastiprina nosacījumi un integrēti mehānismi pārkāpumu, tostarp krāpniecības, novēršanai, atklāšanai un

koriģēšanai; tā kā ir būtiski nodrošināt partnerības principa, pārredzamības prasību un krāpniecības apkarošanas politikas pareizu piemērošanu;

AD. tā kā ANM un kohēzijas politikas prioritāšu pārklāšanās atklāj ES finansējuma sadrumstalotību un izceļ vajadzību pēc vienkāršotas un konsekventas pieejas;

AE. tā kā Kopīgo noteikumu regulas 20. pantā jau ir atļauts ārkārtējos vai neparastos apstākļos izmantot pagaidu pasākumus,

1. uzsver kohēzijas politikas izšķirīgo nozīmi daudzšķautņainu ārkārtas situāciju un sociālekonomisko problēmu risināšanā pēdējo piecu gadu laikā elastīgā veidā un stiprinot solidaritāti starp dalībvalstīm; tomēr uzskata, ka pastāvīgās izmaiņas tiesiskajā regulējumā ir mazinājušas tās stratēģisko virzību; uzsver, ka ir jāsaglabā vērienīgi mērķi attiecībā uz ilgtermiņa ieguldījumiem un vietējiem apstākļiem pielāgotu pamatojumu un prioritātēm, ievērojot principu "nekaitēt kohēzijai" un koncentrējoties uz izaugsmi, darbvietu radīšanu un sociālajiem pakalpojumiem, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar nelīdzsvarotību starp ES reģioniem, dzīves kvalitātes uzlabošanu, taisnīgu, zaļu un digitālu pārkārtošanos, kvalitatīvu darbvietu radīšanu, nabadzības izskaušanu, īpašu uzmanību pievēršot bērnu nabadzībai, un mājokļu krīzi;

2. brīdina, ka kohēzijas fondi nebūtu sistemātiski jānovirza, lai reaģētu uz krīzēm, jo tas vājina šo fondu sākotnējo mērķi stiprināt ES ekonomisko, teritoriālo un sociālo kohēziju, mazinot reģionālās atšķirības un veicinot ilgtspējīgu attīstību, un to finansējums ir paredzēts tikai šiem mērķiem; tā vietā aicina izstrādāt atsevišķu pastāvīgu un stiprāku ārkārtas instrumentu ES budžetā, kas nodrošinātu ātru un koordinētu reakciju uz krīzēm nākotnē, neapdraudot kohēzijas politikas strukturālo integritāti, lai garantētu kohēzijas politikas izmantošanu tās primāro mērķu sasniegšanai;

3. uzstāj, ka visās turpmākajās reformās ir jāsaglabā dalīta pārvaldība, daudzlīmeņu pārvaldība un vietējiem apstākļiem pielāgota pieeja, lai nodrošinātu efektivitāti; turklāt aicina izstrādāt modernu, decentralizētu un pastiprinātu kohēzijas politiku, kuras centrā būtu cilvēki un kuru atbalstītu spēcīgas partnerības visos līmeņos, jo, ņemot vērā pieaugošās ģeopolitiskās problēmas, ir būtiski saglabāt un veicināt ES vienotību; uzsver, ka KNR 8. pantā noteiktā partnerības principa piemērošanai ir jābūt saistošai un ka Komisijai tā ir stingri jāpārbauda;

4. atzīst svarīgos vienkāršošanas pasākumus, kas jau ieviesti 2021.–2027. gada plānošanas periodā, jo īpaši uzlabotos digitālos rīkus e-kohēzijai, noteikumu plašāku saskaņošanu vairākos fondos, lielāku elastību programmu pārvaldībā un atbilstības noteikumu racionalizēšanu, uzsver vajadzību no hibrīdas un papīra dokumentu

administrācijas pāriet uz pilnībā digitāliem procesiem, tādējādi uzlabojot efektivitāti un atvieglojot elektronisku saziņu starp saņēmējiem un vadošajām iestādēm; taču uzskata, ka vairāki faktori, tostarp noslogojums saistībā ar kavēšanos 2021.–2027. gada finansēšanas perioda plānošanā, biežās noteikumu izmaiņas šā perioda laikā, sarežģīti daudzlīmeņu noteikumi par revīziju un kontroli, kā arī pārmērīga reglamentēšana, nosakot saņēmējiem lielāku slogu nekā paredzēts ES tiesību aktu prasībās, ir vājinājuši šos vienkāršošanas centienus;

5. uzsver, ka ES fondu līdzekļu pārvaldības, ziņošanas, pārraudzības un revīzijas digitalizācija ir būtiski svarīga tam, lai uzlabotu potenciālo saņēmēju piekļuvi un padarītu līdzekļu pārvaldību efektīvāku un pārredzamāku;

6. uzsver, ka vienkāršošanai vajadzētu būt vienam no kohēzijas politikas vadošajiem principiem; uzsver, ka vienkāršošanā vispirms ir jākoncentrējas uz sloga samazināšanu saņēmējiem, atvieglojot viņu piekļuvi fondiem, un administratīvā darba samazināšanu, novēršot procesu nevajadzīgu pārklāšanos; šajā sakarā aicina dalībvalstis izvairīties no pārmērīgas reglamentēšanas — ES prasību papildināšanas ar liekiem valsts noteikumiem —, kas rada papildu slogu saņēmējiem; norāda, ka valsts atbalsta noteikumu īstenošana dalībvalstīs dažos gadījumos var radīt papildu sarežģītību, un uzsver, ka citi faktori, kas veicināja kavēšanos, bija 2014.–2020. gada un 2021.–2027. gada plānošanas periodu pārklāšanās, kā arī ANM izveide;

7. uzsver, ka ir svarīgi vienkāršot kohēzijas politikas noteikumus, lai nodrošinātu labāku īstenošanu; uzskata, ka nozaru tiesību aktu novēlota pieņemšana un ilgais plānošanas dokumentu pieņemšanas process ir aizkavējis īstenošanu iepriekšējos plānošanas periodos, un tāpēc aicina Komisiju savlaicīgi iesniegt priekšlikumus par 2028.–2034. gada finansēšanas periodu, lai reģionālās programmas varētu apstiprināt tūlīt pēc nākamās DFS sākuma; iesaka pārbaudīt, vai dažus tehniskus noteikumus un prasības nevarētu izņemt no Kopīgo noteikumu regulas un iekļaut pamatnostādnēs vai rokasgrāmatā, lai vadošajām iestādēm un saņēmējiem radītu noteiktību un ierastu kārtību; atgādina, ka noteiktības trūkums attiecībā uz finansēšanas instrumentu īstenošanu administratīvajām iestādēm bieži liek ievērot piesardzību un sliekties uz neskaidro noteikumu stingrāku interpretāciju;

8. pauž bažas gan par ES finansējuma papildināmības trūkumu, jo 2021.–2027. gada plānošanas periodā centralizēti tiek pārvaldītas vairāk nekā 50 daudzgadu programmas, gan par to, ka pašreizējā DFS pieaug centralizēti pārvaldīto programmu īpatsvars, kas pašlaik ir 40 %, un uzskata, ka kohēzijas politikai paredzētie kopējie budžeta līdzekļi būtu jāsaglabā vai pat jāpalielina, lai tā spētu pienācīgi apmierināt turpmākās investīciju vajadzības; uzsver, ka ES un valstu

finansējums ir efektīvi jākoordinē, un norāda, ka jebkurā turpmākā tiesiskajā regulējumā ir jāiekļauj rūpīgs tā administratīvās ietekmes novērtējums; aicina Komisiju veicināt paraugpraksi, novērtējot dalībvalstu sistēmas, un rīkoties, lai izskaustu praksi, kas rada liekus sarežģījumus; atkārtoti apstiprina Eiropas strukturālo un investīciju fondu būtisko nozīmi reģionālo atšķirību mazināšanā un teritoriālās pieejamības un savienojamības uzlabošanā, jo īpaši mazāk attīstītos apgabalos, piemēram, lauku, salu, kalnu, tālākajos un austrumu pierobežas reģionos;

9. aicina Komisiju turpmākajos priekšlikumos par jaunās kohēzijas politikas izstrādes vienkāršošanu atbalstīt un ieviest augšupēju un decentralizētu pieeju, nodrošinot obligātu apspriešanos ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un Eiropas rīcības kodeksa attiecībā uz partnerību 3. un 4. pantā definētajiem partneriem, piemēram, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un MVU, un to iesaisti;

10. uzskata, ka, uzlabojot koordināciju starp fondiem, ko pārvaldītu ar dažādajiem kohēzijas fondiem paredzētu skaidrāku, loģiskāku, labāk koordinētu un saskaņotāku satvaru, būtu iespējams pavērt ceļu efektīvākai un elastīgākai kohēzijas politikai, tostarp vienotam noteikumu kopumam un vienai revīzijas takai īstenošanas, uzraudzības un kontroles vajadzībām; ir pārliecināts, ka vienota, integrēta IT saskarne, kas būtu paredzēta finansējuma saņēmējiem katrā dalībvalstī, aptvertu visus programmas īstenošanas cikla posmus, sniegtu iespēju vienkārši apmainīties ar elektroniska formāta datiem un dokumentiem, ko papildinātu automatizēts atskaišu sagatavošanas rīks un kurai tiktu veikts rūpīgs ietekmes novērtējums, šajā ziņā varētu dot pievienoto vērtību un uzlabot pārredzamību, sniedzot regulārus un viegli pieejamus atjauninājumus par kohēzijas politikas projektos gūtajiem rezultātiem; uzskata, ka būtu jāizvairās no jaunu, mazu atsevišķu fondu izveides, lai neveicinātu finansēšanas instrumentu turpmāku sadrumstalotību un paralēlu struktūru izveidi; uzskata, ka tematiski un mērogā nesadrumstaloti fondi dažos gadījumos var iedarbīgāk īstenot Eiropas Savienības stratēģisko problēmu risinājumus;

11. atzīst perspektīvas, ko sniegtu ar valstu platformām sadarbspējīgas vienotas Eiropas platformas izveide nākamajā pārskatīšanā pēc 2027. gada, kas dotu iespēju saņēmējiem, jo īpaši mazajiem saņēmējiem, ātri piekļūt dažādiem Eiropas fondiem; uzskata, ka Komisijai un dalībvalstīm ar šo platformu būtu jāsniedz saņēmējiem visa informācija, kas nepieciešama, lai piekļūtu ES līdzekļiem, arī nodrošinot reāllaika datu apmaiņu par līdzekļu galasaņēmējiem, tostarp labāku datu vākšanu un kopīgu uzraudzības infopaneļu izveidi visās kohēzijas politikas programmās; uzskata, ka tas var būt nepieciešams, lai veicinātu atbalsta saņēmēju atbalstu un informētību, un ar to varētu uzlabot pārredzamību, novērst dubultu finansēšanu un stiprināt finanšu kontroli, tostarp krāpšanas atklāšanu;

12. uzstāj, ka visām jaunajām IT sistēmām vai citām digitālajām platformām, kas tiks ieviestas plānošanas periodā pēc 2027. gada, būtu jāpalīdz racionalizēt datu vākšanas pieprasījumus, nevis jāizvirza pieteikumu iesniedzējiem jaunas vai atkārtotas datu sniegšanas prasības;

13. tomēr uzsver, ka lielāku elastību nevajadzētu panākt uz ilgtermiņa stratēģiskās plānošanas un kohēzijas ieguldījumu stabilitātes rēķina, un tai nevajadzētu radīt finansiālu nenoteiktību un lielāku sarežģītību galasaņēmējiem; aicina nodrošināt, ka jebkādas izmaiņas attiecībā uz finansējuma prioritātēm plānošanas periodā pēc 2027. gada joprojām atbilst reģionālās attīstības mērķiem;

14. atkārtoti pauž atbalstu jaunajai *BRIDGEforEU* regulai un uzsver vajadzību pastiprināt vienkāršošanas pasākumus, īpaši pārrobežu programmās, izmantojot pielāgotus risinājumus, kuri pievēršas konkrētām pārrobežu reģionu ekonomiskajām, sociālajām un ģeopolitiskajām problēmām; uzsver, ka kohēzijas politikai arī turpmāk ir jāveicina un jāvienkāršo pārrobežu, valstu un reģionu sadarbība;

15. uzskata, ka integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana būtu jāveicina visos nākamā kohēzijas politikas satvara programmu sagatavošanas un īstenošanas posmos; aicina visas dalībvalstis konsekventāk izmantot dzimumu līdztiesības principa ievērošanas budžeta plānošanā uzraudzības instrumentu un uzsver, ka vienkāršošanas pasākumi nedrīkst apdraudēt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas centienus;

16. uzskata, ka grūtībās nonākuša uzņēmuma pašreizējā definīcija rada nepamatotu slogu organizācijām un nevajadzīgus sarežģījumus inovācijām, konkurētspējai un potenciālajiem kohēzijas fondu galīgajiem saņēmējiem, tāpēc tā būtu jāpārskata;

17. norāda, ka aktīva un obligāta VRP iesaiste projektu sagatavošanā, plānošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā tajās jomās, kuras tās pārvalda, ir fundamentāls sekmīgas un pielāgotas vienkāršošanas priekšnoteikums; uzsver, ka bez spēcīgas partnerības ar vietējo un reģionālo līmeni un bez administratīvo spēju stiprināšanas kohēzijas politika var kļūt pārmērīgi centralizēta un pārāk maz ietekmēt līdzsvarotu attīstību Eiropas reģionos;

18. aicina Komisiju izpētīt iespēju Eiropas pusgadā iekļaut teritoriālās un pārvaldības ietekmes novērtējumu; uzsver, ka Eiropas pusgadā būtu jāievēro LESD 174. un 175. pantā izvirzītie kohēzijas politikas mērķi, un aicina reģionus piedalīties šo mērķu sasniegšanā un īstenot spēcīgāku teritoriālo pieeju; uzsver, ka reģionālajam IKP uz vienu iedzīvotāju arī turpmāk jābūt galvenajam kritērijam, pēc kā nosaka kohēzijas politikas finansējuma sadalījumu starp dalībvalstīm, un

uzskata, ka reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju, iespējams, varētu papildināt ar citiem reģionāliem sociālekonomiskajiem rādītājiem (piemēram, sociālie, demogrāfiskie u. c.), kas palīdzētu precīzāk atspoguļot reģionu sociālekonomisko situāciju, lai vēl vairāk samazinātu sociālās un teritoriālās atšķirības, tostarp reģionu iekšienē, un nodrošinātu mērķtiecīgākas investīcijas tur, kur tās ir visvairāk vajadzīgas;

19. uzskata, ka valstu kontaktpunkti no tiešas pārvaldības programmām būtu jāintegrē kohēzijas nacionālajā un reģionālajā plānošanā un lauku attīstības fondos, lai veicinātu sinerģijas un stiprinātu spēju veidošanu starp centralizēti un kopīgi pārvaldītām programmām, kas darbojas tajā pašā teritorijā un politikas jomā;

20. mudina izmantot integrētus reģionālās attīstības instrumentus, piemēram, ITI un SVVA, un ierosina izpētīt iespējas palielināt ITI, SVVA vai citiem teritoriālajiem instrumentiem atvēlēto kohēzijas politikas budžeta daļu visiem reģioniem, ņemot vērā arī lauku un attālo reģionu un ES austrumu pierobežas reģionu īpašās vajadzības, galveno uzmanību pievēršot projektiem, kas spēj efektīvi apmierināt faktiskās teritoriju vajadzības; iesaka izskatīt priekšlikumus par problēmu risināšanu un tehnisko palīdzību stratēģiju īstenošanā un pētījumu sagatavošanā; uzskata, ka arvien lielākam skaitam integrētas teritoriālās attīstības iniciatīvu — gan kohēzijas un lauku attīstības politikas ietvaros, gan plašāk — bieži trūkst konkrētu saikņu ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, kas var ierobežot iniciatīvu ilgtermiņa ietekmi;

21. iebilst pret jebkāda veida lejupēju kohēzijas politikas plānošanas centralizācijas vai atkārtotas nacionalizācijas reformu un atkārtoti pauž, ka daudzlīmeņu pārvaldībai, subsidiaritātei, dalītai pārvaldībai un vietējiem apstākļiem pielāgotai pieejai arī turpmāk jābūt tās pamatprincipiem; uzskata, ka, lai gan ANM tika veidots ar mērķi ātri reaģēt uz ekonomikas problēmām, tā īstenošanā ir bijuši ievērojami sarežģījumi, tostarp zems apguves līmenis, kavējumi līdzekļu izmaksā un pārredzamības trūkums piešķiršanas procesā; tomēr atzīst, ka ANM īstenošanā ir bijušas arī dažas pozitīvas iezīmes, jo īpaši zaļo investīciju standartu un principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” ieviešana; vērš uzmanību uz to, ka tiešās pārvaldības programmās līdzekļu izmaksa dalībvalstīm ne vienmēr atspoguļo izvirzīto atskaites punktu un mērķrādītāju kvantitāti un nozīmi;

22. uzsver, ka centralizētais modelis ir atklājis vairākus trūkumus, jo īpaši attiecībā uz ES finansējuma izsekojamību, pārskatatbildību, efektivitāti un ilgtermiņa ietekmi[1]; uzsver, ka tostarp jāmin arī vietējo un reģionālo pašvaldību un pilsoniskās sabiedrības nepietiekama iesaiste, kā arī kavēšanās, ierobežota pārredzamība un

---

[1] OV C 114, 29.3.2023., 5. lpp.; OV C, C/2024/5471, 10.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5471/oj, (53.–56. punkts).

risks, ka pasākumi netiks pabeigti; brīdina, ka stingru uzraudzības mehānismu un skaidru revīzijas prasību trūkums var mazināt ES finanšu instrumentu uzticamību un ilgtermiņa ietekmi; aicina nodrošināt izmaksu un pārbaudītu rezultātu rūpīgāku uzraudzību un labāku saskaņotību starp tiem, lai ES fondi sniegtu konkrētus ieguvumus iedzīvotājiem, uzņēmumiem un sociālajiem un ekonomikas dalībniekiem; uzsver, ka daudzlīmeņu pārvaldība ļauj izstrādāt pielāgotus risinājumus visiem reģioniem, un uzsver, cik svarīgi ir iekļaujoši kopizstrādes procesi, kuros iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības;

23. iebilst pret vienotas nacionālās programmas ideju, jo tajā nav pienācīgi iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, tā ir pārāk atrauta no reālās situācijas uz vietas un apdraudētu vai pat iznīcinātu kohēzijas politikas spēju ņemt vērā atšķirīgas nozaru politikas vajadzības, kā arī makroreģionālo, valsts, reģionālo un vietējo instrumentu mērķus un īpašās iezīmes; uzsver, ka vietējiem apstākļiem pielāgotas programmas, kas pārvaldītas NUTS 2 reģionālajā līmenī[1], iepriekš ir bijušas svarīgas reaģēšanā uz reālajām sociālekonomiskajām vajadzībām konkrētajā vietā un reģionālo atšķirību veiksmīgā mazināšanā, tāpēc tām arī turpmāk ir jābūt kohēzijas politikas pamatā;

24. uzsver, cik svarīga ir vietējo un reģionālo pašvaldību sadarbība, zināšanu apmaiņa un spēju veidošana, tostarp ieguldījumi to tehniskajās un administratīvajās spējās; brīdina, ka bez spēcīgas partnerības ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām kohēzijas politika var kļūt pārāk centralizēta un mazāk iedarbīga līdzsvarotas reģionālās attīstības veicināšanā; uzsver, ka vienkāršošanas centieniem būtu jāveicina vietējo un reģionālo pašvaldību loma, jo tām ir izšķiroša nozīme ES finansēto projektu sekmīgā īstenošanā, jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Kohēzijas fonda un *Interreg* programmu satvarā; uzsver, ka vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistes pastiprināšana, tostarp plānošanas posmā, ir būtisks faktors kohēzijas politikas iedarbīguma, teritoriālā nozīmīguma un noturības nodrošināšanā; aicina īstenot līdzsvarotu pieeju, kas racionalizē procedūras, vienlaikus saglabājot daudzlīmeņu pārvaldību un vietējās un reģionālās iesaistes teritoriālo pievienoto vērtību;

25. atzīst, ka uz sniegumu balstīti mehānismi var noderēt tam, lai kohēzijas politiku padarītu efektīvāku un vairāk orientētu uz rezultātiem; tomēr brīdina, ka šo modeli nevajadzētu stingri vai universāli piemērot 2028.–2034. gada plānošanas periodā; uzsver, ka, lai gan šādi mehānismi var veicināt efektivitāti, tajos ir jāņem vērā dažādu izdevumu nozaru specifika un galasaņēmēju

---

[1] NUTS (kopēja statistiski teritoriālo vienību klasifikācija) ir ES valstu reģionu klasifikācijas sistēma statistikas vajadzībām. “NUTS 2” līmenis attiecas uz (reģionālās politikas) pamatreģioniem.

neviendabīgums, jo īpaši tādās jomās kā pētniecība, sociālā politika un vietējā infrastruktūra, kur izmērāmi īstermiņa rezultāti var pilnībā neatspoguļot ilgtermiņa ietekmi;

26. brīdina, ka pašreizējos uz sniegumu balstītajos instrumentos bieži tiek izmantotas centralizētas pārvaldības struktūras, tāpēc var samazināties reģionālo un vietējo pašvaldību spēja iedarbīgi risināt konkrētas teritoriālās vajadzības; uzsver, ka turpmākai uz sniegumu balstītu īstenošanas mehānismu izmantošanai nevajadzētu kaitēt kohēzijas politikas pamatprincipiem, piemēram, daudzlīmeņu pārvaldībai, subsidiaritātei un konkrētai vietai pielāgotai pieejai, un tā ir jāpapildina ar ievērojami stingrākiem aizsardzības pasākumiem ES līdzekļu pareizas pārvaldības nodrošināšanai;

27. aicina Komisiju pieņemt elastīgu un līdzsvarotu finansēšanas satvaru, kas apvienotu uz rezultātiem balstītu un ierasto uz izmaksām balstītu finansēšanas mehānismu, ļaujot rast vietējiem apstākļiem pielāgotus risinājumus; atbalsta uz starpposma mērķiem balstītu vienreizējo maksājumu plašāku izmantošanu, kā tas ir darīts programmā "Radošā Eiropa", vienlaikus nodrošinot, ka reģionālās un vietējās pašvaldības saglabā autonomiju, kas vajadzīga kohēzijas politikas īstenošanai;

28. īpaši atzīst, ka iestādēm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un MVU nevajadzētu ciest uz sniegumu balstītu modeļu ieviešanas dēļ, it sevišķi ņemot vērā no tiem pieejamajiem ierobežotajiem finanšu līdzekļiem izrietošās grūtības ar pasākumu priekšfinansēšanu vai potenciālu zaudējumu uzņemšanos, ja mērķrādītāji netiek sasniegti;

29. atzīst, ka potenciālos saņēmējus, tostarp vietējās iestādes, kuras dažās dalībvalstīs saskaras ar fiskālās un budžeta autonomijas trūkumu, no pieteikšanās kohēzijas politikas finansētiem projektiem attur likviditātes problēmas; tāpēc prasa ievērojami un īpaši pielāgotā veidā palielināt priekšfinansējumu šādos gadījumos, kā arī lauku, pārrobežu un salu teritorijās, lai atbalstītu kohēzijas politikas līdzekļu ātru izmaksu, kā arī vienkāršotu līdzfinansēšanas noteikumus;

30. atzinīgi vērtē Komisijas ierosinājumu, kas ir izteikts 2021.–2027. gada kohēzijas politikas vidusposma pārskatīšanā, proti, ka mērķa "Investīcijas nodarbinātībai un izaugsmei" programmām, kas īstenotas NUTS 2 reģionos, kuriem ir robežas ar Krieviju, Baltkrieviju vai Ukrainu, vajadzētu būt iespējai saņemt vienreizēju 9,5 % priekšfinansējumu no programmas piešķīruma un 100 % ES finansējumu; mudina Komisiju ierosināt papildu pasākumus, lai apmierinātu ES austrumu pierobežas reģionu vajadzības;

31. pauž bažas par ieinteresēto personu regulārajiem ziņojumiem par to, ka dalībvalstis, sagatavojot partnerības nolīgumus, nepiemēro

horizontālos principus; ierosina pārskatīto Eiropas rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību tieši integrēt KNR, lai nodrošinātu tam saistošu raksturu un aptvertu tiešās pārvaldības programmas, kam ir teritoriāla ietekme; aicina Komisiju stingri īstenot partnerības principa piemērošanu un apsvērt pasākumus, kuru nolūks būtu stiprināt Parlamenta partnerības nolīgumu un programmu pārraudzības un uzraudzības pilnvaras; aicina Komisiju nodrošināt, ka dalībvalstis veic regulāru pārraudzību, tostarp attiecībā uz partneriem uzraudzības un ekspertu atlases laikā, lai garantētu kompetenci un nepieļautu krāpšanu;

32. atgādina, ka ir būtiski stingri piemērot ES finanšu noteikumus visās programmās un attiecībā uz visiem atbalsta saņēmējiem, lai izvairītos no jebkāda veida krāpšanas, interešu konfliktiem, korupcijas, dubultas finansēšanas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas; aicina Komisiju un dalībvalstis ierosināt papildu pasākumus, lai novērstu un nepieļautu dubultu finansēšanu, radītu vairāk iespēju integrētiem projektiem, nodrošinātu datizraces rīku sadarbspēju un līdz minimumam samazinātu vadošajām iestādēm izvirzītos datu saglabāšanas pienākumus; atkārtoti aicina Komisiju noteikt, ka IT rīki, piemēram, agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēma (*EDES*) un *ARACHNE* datubāze, ir obligāti jāizmanto visiem ES fondiem, tostarp dalītās pārvaldības fondiem, un nodrošināt jaunu tehnoloģiju labāku izmantošanu, lai pastiprinātu kontroli un aizsargātu ES budžetu pret krāpšanu un līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu; uzsver nepieciešamību nodrošināt līdzsvaru starp vienkāršošanu un ES budžeta aizsardzību; atgādina, ka vienkāršošanas centienos ir jāievēro labas pārvaldības, publiskā iepirkuma un kontroles principi, kas ir būtiski svarīgi, lai nodrošinātu sociālo un vides nosacījumu, kā arī tiesiskuma ievērošanu;

33. aicina Komisiju veikt pētījumus par sinerģiju starp kohēzijas fondiem un nozaru programmām, kā tā jau ir darījusi saistībā ar programmu “Apvārsnis Eiropa”;

34. aicina nodrošināt reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kā arī pilsētām un pilsētu iestādēm tiešāku piekļuvi ES finansējumam, cita starpā paplašinot ITI izmantošanu un pievēršot uzmanību projektiem, kas vērsti uz sociālajiem un ekonomiskajiem partneriem; aicina Komisiju izpētīt vēl citus veidus, kā nodrošināt, lai vietējās un reģionālās pašvaldības, pilsoniskā sabiedrība un citi saņēmēji arī turpmāk varētu saņemt ES finansējumu gadījumos, kad valstu valdības pārkāpj tiesiskumu, un netiktu vājināta Tiesiskuma regulas piemērošana[1]; uzsver, ka finansējumu nedrīkst pārdalīt citām

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

programmām, jo apturēšanas lēmuma integritāte ir jāsaglabā līdz brīdim, kad būs sasniegti tā mērķi un izpildīti visi nosacījumi par piekļuvi finansējumam;

35. turklāt mudina izveidot pastāvīgu padomdevēju tīklu, kas koordinētu savu darbu jau esošo programmu un struktūru ietvaros, lai palīdzētu pašvaldībām orientēties sarežģītajā kohēzijas politikas īstenošanā;

36. atzinīgi vērtē tādus rīkus kā ES instrumentu kopums laukiem, kura mērķis ir sniegt saņēmējiem praktisku informāciju par pieejamajām programmām; taču uzsver, ka vajadzība pēc šādiem vienotiem kontaktpunktiem izceļ pašreizējo struktūru pārmērīgo sarežģītību, jo daudziem saņēmējiem, īpaši nelielām publiskā sektora iestādēm, joprojām nav iespējams tām piekļūt;

37. uzsver, ka ir steidzami jāpalielina ieguldījumi iedarbīgas un pienācīgas administratīvās spējas veidošanā, piešķirot atsevišķus finanšu resursus un tehnisko palīdzību, jo īpaši vietējām un reģionālajām pašvaldībām, tostarp salu un attālos reģionos, un īpašu uzmanību pievēršot reģioniem ar vēsturiski zemu apguves līmeni, lai atbalstītu ES līdzekļu decentralizētu un efektīvu pārvaldību un īstenošanu;

38. aicina stiprināt tehniskās palīdzības instrumentus kohēzijas politikas satvarā, piemēram, tos, kas izstrādāti sadarbībā starp Eiropas Investīciju banku un Komisiju, lai atbalstītu stratēģiskās plānošanas spējas attiecībā uz teritoriālajiem ieguldījumiem, kā arī mērķorientētu konsultatīvo atbalstu projektu noteikšanā, plānošanā un sagatavošanā; atzīst finanšu instrumentu izšķirīgo lomu konkurētspējas veicināšanā visos ES reģionos un gan privāto, gan publisko līdzekļu izmantošanā;

39. uzsver, ka kohēzijas politikas panākumi ir atkarīgi no tālredzīgām un iekļaujošām stratēģijām, pienācīgas ieinteresēto personu un pilsoniskās sabiedrības iesaistes un pareizas pārvaldības; atzīst, ka ir jāveicina uz rezultātiem balstītas pārvaldības pieejas, tostarp izmērāmu rādītāju un pārmaiņu teorijas modeļu izmantošana programmu novērtēšanā; uzsver, ka ir svarīgi piešķirt īpašus resursus sociālo partneru spēju veidošanai un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai stiprinātu to lomu ES fondu labā pārvaldībā un īstenošanā;

40. lūdz Komisijai jaunajā valsts atbalsta satvarā ierosināt papildu vienkāršošanu valsts atbalsta noteikumu piemērošanā ar kohēziju saistīta starpnozaru finansējuma gadījumā, kad tiek apvienoti ES un valsts līdzekļi (piemēram, vairāku fondu finansējums Eiropas Sociālā fonda Plus un ERAF ietvaros), lai samazinātu kļūdas un administratīvo slogu valsts un reģionālā līmenī, tajā pašā laikā uzlabojot kohēzijas politikas ieguldījumu efektivitāti konkrētajā vietā un novērstu tirgus izkropļojumus; aicina Komisiju izvērtēt, vai dažos

gadījumos attiecībā uz dalītas pārvaldības programmām valsts atbalsta noteikumos būtu lietderīgi izmantot līdzīgus izņēmumus tiem, kādi tiek piemēroti tiešās pārvaldības programmām, piemēram, "Apvārsnis Eiropa" vai Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā;

41. saistībā ar gaidāmo Eiropas Publiskā iepirkuma direktīvas[1] pārskatīšanu mudina Komisiju vairāk veicināt koplīguma sarunas un sociālās klauzulas izmantošanu; uzsver, ka līgumslēdzējām iestādēm ir jāizslēdz no publiskā iepirkuma konkursiem ekonomikas dalībnieki, kas ir iesaistījušies noziedzīgās darbībās; aicina noteikumos, kuri reglamentē kohēzijas politiku, atļaut publiskos līdzekļus piešķirt tikai tiem uzņēmumiem, kas ievēro darba ņēmēju tiesības un piemērojamos noteikumus par darba apstākļiem;

42. uzskata, ka būtu jāstiprina vienotas revīzijas princips un atgādina, ka praksē vienotas revīzijas pieejas piemērošana ir atkarīga no stabila un uzticama revīzijas darba, ko veic revīzijas iestādes dalībvalstīs; uzsver, ka nākamajā kohēzijas politikā būtu jāievieš pārskatīta, pastiprināta un vienota pieeja revīzijām un kontrolēm un ka šīs pieejas mērķim vajadzētu būt samazināt gan kļūdu, gan krāpšanas gadījumu īpatsvaru, budžeta perioda sākumā pastiprinot preventīvu (*ex ante*) kontroli, lai samazinātu kontroles nepilnības un riskus; uzsver, ka ir svarīgi šo pieeju saskaņot ar Eiropas Revīzijas palātas ieteikumiem, jo īpaši saistībā ar finanšu pārvaldības stiprināšanu, izdevumu efektivitātes uzlabošanu un nodrošināšanu, ka netiek atkārtotas iepriekšējos plānošanas periodos konstatētās kļūdas;

43. aicina revīzijas struktūras visā ES un visus fondus konsekventāk interpretēt noteikumus un atbalsta vairāk uz risku balstītas revīzijas stratēģijas izmantošanu, lai izvairītos no nevajadzīgas dublēšanās, vienlaikus nodrošinot iedarbīgu finanšu uzraudzību un krāpšanas novēršanu; uzsver, ka to dalībvalstu īstenotās programmas, uz kurām ir attiecināms tiesiskuma nosacījuma mehānisms vai 7. panta procedūra vai kuras nepiedalās Eiropas Prokuratūrā, ir jāuzrauga stingāk;

44. aicina Komisiju ierosināt standartizēt un plašāk izmantot vienkāršotu izmaksu iespējas un ar izmaksām nesaistītu finansējumu, un uzsver šo mehānismu būtisko nozīmi administratīvā sloga samazināšanā, kļūdu īpatsvara samazināšanā un izpildes uzlabošanā; iesaka paplašināt šos mehānismus, jo īpaši atvieglojot prasības attiecībā uz publisko iepirkumu, pārbaudēm un revīziju; uzsver to lietderību apstākļos, kad mērķi ir skaidri pārbaudāmi, jo īpaši tādiem mazākiem saņēmējiem kā vietējās iestādes, pilsoniskās sabiedrības

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK Dokuments attiecas uz EEZ (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

organizācijas un vietējās rīcības grupas, vai projektos, kuros iesaistīti mikrouzņēmumi un sociālās ekonomikas dalībnieki, lai samazinātu birokrātiju un paātrinātu īstenošanu; aicina Komisiju izskatīt iespējas ieviest vienkāršotas ziņošanas un revīzijas procedūras vietējām pašvaldībām, kurās ir mazāk nekā 100 000 iedzīvotāju, un atbalsta saņēmējiem, kas atrodas lauku apvidos, salās un ES tālākajos reģionos, lai panāktu līdzsvaru starp vienkāršošanu un pareizu finanšu pārvaldību;

45. uzskata, ka ir jāmaina pieeja revīzijām un kontrolēm, pakāpeniski atsakoties no statistikas ekstrapolācijas izmantošanas finanšu korekcijām, lai skaidri nošķirtu netīšas kļūdas no krāpšanas un nodrošinātu, ka šādas korekcijas tiek izmantotas tikai sistēmisku pārkāpumu un tīšas krāpšanas gadījumos, kā arī lai izvairītos no pārmērīgas darba slodzes vai finansiāla sloga radīšanas saņēmējiem un vadošajām iestādēm; uzsver, ka administratīvajam un finansiālajam slogam, kas saistīts ar finanšu kontroli un revīzijas darbu, kā arī no tā izrietošajiem turpmākajiem pasākumiem, vienmēr vajadzētu būt samērīgam ar līdzekļu apjomu un saistītajiem riskiem;

46. aicina Komisiju izpētīt dažādas iespējas stiprināt ES fondu papildināmību, tostarp KNR atkārtoti integrējot ELFLA paredzētās kopienā balstītās un lauku attīstības intervences;

47. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Eiropas Revīzijas palātai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un dalībvalstu nacionālajiem un reģionālajiem parlamentiem.